

Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 26 hallituksen esityksestä laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunta on 5 päivänä lokakuuta 1984 lähettänyt sosiaalivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 186 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta.

Valiokunta on samassa yhteydessä ottanut käsiteltäväkseen eduskunnan 19 päivänä toukokuuta 1983 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Tenhilän ym. lakialoitteen n:o 106 (1983 vp.) laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta sekä eduskunnan 19 päivänä lokakuuta 1984 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Saaren ym. lakialoitteen n:o 86 laiksi maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta. Valiokunta on myös ottanut käsiteltäväkseen eduskunnan 20 päivänä maaliskuuta 1984 sosiaalivaliokuntaan lähettämän ed. Malmin ym. toivomusaloitteen n:o 498 maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta lesken aseman turvaamiseksi sukupolvenvaihoksen yhteydessä.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina vanhempi hallitussihteeri Tuulikki Haikarainen ja esittelijä Anja Kairisalo sosiaali- ja terveysministeriöstä, varatoimitusjohtaja Seppo Pietiläinen Maatalousyrittäjien Eläkelaitoksesta ja agronomi Tapani Vanhala Maataloustuottajain Keskusliitosta. Käsiteltyään asian valiokunta esittää seuraavaa.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneet maatalousyrittäjät pääsisivät sukupolvenvaihdoseläkkeelle. Naispuolisen maatalousyrittäjän luopuessa maatilatalouden harjoittamisesta silloin, kun hänen puolisoillaankin on oikeus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen, olisi hänellä ns. piilevä oikeus eläkkeeseen, jos hän on syntynyt vuosina 1931—1934.

Lakialoitteessa n:o 106 (1983 vp.) ehdotetaan sukupolvenvaihdoseläkkeen ikärajan alentamista miehellä 55 vuoteen ja naisella 50 vuoteen.

Lakialoitteessa n:o 86 ehdotetaan puolisolle piilevää sukupolvenvaihdoseläkettä niissä tapauksissa, joissa toinen puoliso saa kansaneläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä tai joissa on kysymys naisleskestä.

Toivomusaloitteessa n:o 498 ehdotetaan, että hallitus muuttaisi maatalousyrittäjien eläkelakia siten, että maanviljelijän leskelle annetaan mahdollisuus sukupolvenvaihdoseläkkeeseen 50 ja 55 vuoden välillä.

Sosiaalivaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena. Perusteltuna ei valiokunta sen sijaan pidä sitä säännöstä, jonka nojalla vain naispuolisella vuosina 1931—1934 syntyneellä maatalousyrittäjällä on oikeus niin sanottuun uinuvaan sukupolvenvaihdoseläkkeeseen. Tästä syystä valiokunta ehdottaa lakia muutettavaksi siten, että se kohtelee molempia sukupuolia tasapuolisesti.

Sosiaalivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että niin sanottua uinuvaa eläkettä ei saa maatalousyrittäjä, jonka puoliso on kuollut tai jonka puoliso saa kansaneläkelain mukaista toistaiseksi myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä. Tästä syystä valiokunta edellyttää hallituksen selvittävän niin sanotun uinuvan eläkeoikeuden toteuttamisen mahdollisuudet sellaisen maatalousyrittäjän lesken ja työkyvyttömän maatalousyrittäjän puolison osalta, jolla puolison eläessä tai ollessa työkykyinen olisi oikeus uinuvaan eläkkeeseen, sekä antavan tarvittavat esitykset eduskunnalle.

Edellä esitetyn perusteella sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 a §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä joulukuuta 1983 annetussa laissa (955/83), näin kuuluvaksi:

6 a §

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa on säädetty sukupolvenvaihdoseläkkeen saamisen edellytyksenä olevasta alaikärajasta, on myös sellaisella vuonna 1930 tai sitä ennen syntyneellä maatalousyrittäjällä, joka sanotussa momentissa tarkoitettulla tavalla pysyvästi lopettaa maatalouden harjoittamisen, oikeus saada sukupolvenvaihdoseläkettä. Vastaava oikeus on myös sellaisella vuonna 1931—1934 syntyneellä (poist.) maatalousyrittäjällä, jonka aviopuolisokin on oi-

keutettu sukupolvenvaihdoseläkkeeseen, kuitenkin siten, että eläkettä ei makseta ajalta ennen 55 vuoden iän täyttämistä.

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan (poist.) päivänä (poist.) kuuta 1985. Lakia sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1985.
(2 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Edelleen sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakialoitteet n:o 106 (1983 vp.) ja n:o 86 hylättäisiin.

Vielä sosiaalivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että toivomusaloite n:o 498 hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1984

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Halonen, varapuheenjohtaja S. Mikkola (osittain), jäsenet Ahonen, Ikonen (osittain), H. Kemppainen, Kön-

kölä, P. Leppänen, Louvo, Moisander, Nordman, Paavilainen, Pesola, Rantanen (osittain), Skön (osittain) ja Stenius-Kaukonen sekä varajäsenet Törnqvist ja Vihriälä (osittain).